

14.10.2024

YVV/1880/2024

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto hallituksen esityksestä HE 105/2024 vp laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnon tiivistelmä

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu vastustaa esitystä kumota varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisvelvoite.
- Esitys siirtää yhdenvertaisuussuunnittelun irralleen varhaiskasvatuksen arjesta.
- Esitys heikentää lasten osallisuutta heitä koskevista asioista poistamalla velvollisuuden kuulla lapsia ja heidän huoltajiaan yhdenvertaisuutta edistävästä toimenpiteistä.
- Yhdenvertaisuussuunnittelun siirtäminen pois toimipaikoista heikentää henkilökunnan osaamista edistää yhdenvertaisuutta ja poistaa häirintää.
- Esiitetty muutos hankaloittaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien laatimista yhdessä.
- Valtaosassa kunnista on jo laadittu toimipaikkakohtaiset yhdenvertaisuussuunnitelmat. Esityksen mukaan kuntien tulisi laatia uusi järjestäjätason suunnitelma vuoden kuluessa.
- Lakimuutos vaatisi sekä valtakunnallisten että kuntakohtaisten ohjeiden päivitystä.
- Yhdenvertaisuuslain muutoksesta ei ole kirjausta hallitusohjelmassa. Esitys ei vähennä vaan lisää kuntien tehtäviä lyhyellä aikavälillä. Esitys on perustuslain ja yhdenvertaisuuslain tavoitteiden, hallitusohjelman, kansallisen lapsistrategian sekä hallituksen rasismin vastaisen toimintaohjelman vastainen.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt yhdenvertaisuusvaltuutetulta lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta. Yhdenvertaisuusvaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu vastustaa esitystä kumota varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisvelvoite. Lisäksi valtuutettu vastustaa sitä, että laista poistettaisiin velvoite tehdä suunnitelmat yhteistyössä henkilökunnan kanssa ja lapsia sekä huoltajia osallistaen.

Osana kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2024–2027 yhdenvertaisuusvaltuutettu toteutti syyskuussa 2024 kyselyn varhaiskasvatuksen järjestäjille yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon nykytilasta ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien toimeenpanosta varhaiskasvatuksessa. Kysely lähetettiin kaikkiin Manner-Suomen kuntiin, ja siihen vastasi 143 varhaiskasvatuksen järjestäjää. Selvitys, jonka osana kysely toteutettiin, julkaistaan alkuvuodesta 2025, mutta yhdenvertaisuusvaltuutettu hyödyntää lausunnossaan myös kyselyn vastauksista kertynyttä tietoa.

Esitys heikentää yhdenvertaisuuden toteutumista ja on hallitusohjelman ja hallituksen toimenpideohjelmien tavoitteiden vastainen

Esityksessä todetaan, että yhdenvertaisuuslain 6 a §:n säätämisen arvioitiin edistävän erityisesti heikossa asemassa olevien lasten asemaa ja esimerkiksi sitä, että myös henkilökunnan mahdollisuudet ottaa lasten tilanteet huomioon paranisivat ja henkilökunnan huomio kiinnittyisi aktiiviseen yhdenvertaisuuden edistämiseen ja toteuttamiseen. Esityksessä tunnustetaan, että ehdotetulla lakimuutoksella voi olla kielteisiä vaikutuksia erityisesti syrjinnän vaarassa oleviin lapsiin ja heidän perheisiinsä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää erittäin huolestuttavana hallituksen valitsemaa yhdenvertaisuutta heikentävää linjaa ja huomauttaa esityksen tältä osin olevan ristiriidassa sekä yhdenvertaisuuslain tarkoituksen (1 §) että perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa.

Lisäksi valtuutettu toteaa, että esitys on ilmeisessä ristiriidassa Petteri Orpon hallitusohjelman kanssa, jonka mukaan ”[h]allitus työskentelee määrätietoisesti yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi yhteiskunnassa.” Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja suunnata erityisiä toimia

maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisasteen nostamiseksi varhaiskasvatuksessa. Jos maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisastetta halutaan nostaa, tulee varhaiskasvatuksen toimipaikkojen yhdenvertaisuustilannetta ja valmiutta lasten ja perheiden erityistarpeiden huomioon ottamiseen ja kulttuurisensitiiviseen kohtaamiseen parantaa, ei heikentää.

Esitys on ilmeisessä ristiriidassa myös hallituksen rasisminvastaisen toimenpideohjelman kanssa, jonka mukaan ”[k]oulutusjärjestelmän eri tasoilla toimivia ammattilaisia tuetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistoimien suunnittelussa ja kohdentamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään henkilökunnan osaamiseen tunnistaa rasistista kiusaamista ja rasismia kohdanneiden nuorten tukemiseen.”

Esityksessä ehdotettu varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisesta yhdenvertaisuussuunnitteluvälvoitteesta luopuminen heikentää varhaiskasvatuksen henkilökunnan mahdollisuuksia ja valmiuksia kehittää osaamistaan rasistisen tai muuhun syrjintäperusteeseen, kuten esimerkiksi vammaisuuteen, liittyvän kiusaamisen tunnistamiseksi ja lasten ja perheiden tukemiseksi. Yhdenvertaisuuslain 1.6.2023 voimaan tullessa uudistuksessa vahvistettiin myös varhaiskasvatuksen järjestäjien vastuuta lapsiin kohdistuvan häirinnän poistamisesta. Yhdenvertaisuussuunnittelun toimipaikkakohtainen prosessi, johon henkilökunta, lapset ja heidän huoltajansa osallistuvat, antaa kaikille varhaiskasvatuksen piirissä toimiville paremmat valmiudet tunnistaa ja puuttua häirintään. Esitys romuttaisi sitä tukea häirinnän poistamiseen, jota hallitus on rasisminvastaisen toimenpideohjelmassa sitoutunut antamaan kaikilla koulutusjärjestelmän tasoilla.

Kansallisen lapsistrategian tavoitteena on luoda aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi, jossa lapsen oikeudet ja asema vakiinnutetaan niin, että lapset huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa toiminnassa. Strategian mukaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten asema turvataan ja heidän tarpeensa tunnistetaan paremmin. Valtioneuvosto on hyväksynyt toimeenpanosuunnitelman lapsistrategialle. Toimeenpanosuunnitelmassa tunnistetaan yhdenvertaisuussuunnittelun tärkeys varhaiskasvatuksessa. Lausunnolla oleva esitys on ilmeisessä ristiriidassa lapsistrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman kanssa.

Suomen ratifioiman YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksista 12 artiklan mukaan lapsilla on oikeus ilmaista näkemyksensä lapsia koskevissa asioissa ja nämä näkemykset on otettava huomioon lasten kehitystason mukaisesti. Lapsen

oikeuksien komitean viimeisimmissä loppupäätelmissä komitea suosittelee, että Suomi ”tehostaa toimenpiteitä, joilla edistetään kaikkien lasten, myös heikossa asemassa olevien lasten, tarkoituksenmukaista ja voimaantunutta osallistumista perheessä, yhteisöissä ja kouluissa sekä osallistetaan lapset päätöksentekoon kaikissa lapsiin liittyvissä asioissa paikallisessa ja valtakunnallisessa politiikanteossa” (2.6.2023, CRC/C/FIN/CO/5–6, suositus 19 d). Hallituksen esitys poistaa velvollisuuden kuulla lapsia yhdenvertaisuussuunnitelmia laadittaessa ja etäännyttää Suomea entisestään lapsen oikeuksien komitean suositusten toteutumisesta.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että esitys on ristiriidassa hallitusohjelman yhdenvertaisuuteen liittyvien kirjausten, hallituksen rasismitiedonannon ja rasisminvastaisen toimintaohjelman kanssa. Näiden asiakirjojen aito merkitys hallituksen työssä mitataan lainsäädäntöhankkeissa ja rahoituspäätöksissä.

Suunnitelmallisia toimenpiteitä kunkin toimipaikan tarpeisiin

Hallituksen esitys nojaa ajatukseen yhdenvertaisuussuunnitelmasta byrokraattisena hallinnon asiakirjana, jonka laatiminen johtaa ylimääräiseen työhön. Suunnitelmallinen yhdenvertaisuuden edistäminen on kuitenkin prosessi, jossa arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilannetta ja laaditaan konkreettisia toimenpiteitä yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. 1.6.2023 voimaan tulleella varhaiskasvatuksen yksikkökohtaisella suunnitteluvetoisella ohjalla ohjattiin varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntarjoajia edistämään yhdenvertaisuuden toteutumista varhaiskasvatuksen arjessa. Poistamalla velvoite arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista jokaisessa toimipaikassa sekä osallistaa henkilökuntaa, lapsia ja heidän huoltajiaan hallitus on ohjaamassa yhdenvertaisuussuunnittelua kauemmaksi varhaiskasvatuksen arjesta.

Useissa kunnissa asuinalueet ja niiden päiväkodit ovat sosioekonomisesti eriytyneitä. Suurimmalla yksityisellä varhaiskasvatuksen palveluntarjoajalla on 177 varhaiskasvatuksen toimipaikkaa ympäri maata. Yhdellä järjestäjä- ja palveluntarjoajatason yhdenvertaisuussuunnitelmalla ei voida huomioida toimipaikkojen erilaisia tilanteita, jolloin suunnitelmat voivat jäädä yleisluontoisiksi periaatelistauksiksi, joilla ei ole vaikutusta varhaiskasvatuksen arjessa.

Järjestäjätason suunnitelma, jonka toimeenpano tapahtuisi toimipaikoissa, ei täytä suunnitteluvetoisuuden tarkoitusta, joka on nimenomaan lisätä työntekijöiden, perheiden ja lasten oikeustietoutta ja osaamista yhdenvertaisuudesta sekä valmiutta ratkaista tilanteita yhdenvertaisuuslain mukaisesti. Eri

varhaiskasvatusyksiköiden/päiväkotien henkilökunnan osallistuminen ja lasten ja huoltajien osallistaminen perheiden tilanteet huomioiden suunnitteluprosessissa on olennaista yhdenvertaisuuden edistämisessä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on vastaanottanut 30 varhaiskasvatukseen liittyvää yhteydenottoa tammi-syyskuussa 2024. Edeltäviltä vuosilta arviomme on, että yhteydenottojen suuruusluokka on ollut sama. Yhteydenotoissa korostuvat lasten vammaisuudesta tai terveydentilasta johtuvien tarpeiden huomioiminen. Valtuutettu on käsitellyt esimerkiksi esteettömyyden puutteisiin ja diabeteksen hoitoon liittyviä kysymyksiä. Lisäksi viimevuosina käsittelyssä on ollut runsaasti katsomuskasvatuksen ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestelyihin liittyviä kysymyksiä. Näitä ongelmia voidaan ennaltaehkäistä toimipaikoissa tehtävällä yhdenvertaisuuden toteutumisen arvioinnilla ja suunnitelmallisilla toimilla yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Toimipaikkatason suunnitteluvuorokausi toi varhaiskasvatuksen koulutuksen kanssa samantasoisien suunnitteluvuorokauden piiriin. 1.6.2023 voimaan tulleella lakimuutoksella yhtenäistettiin yhdenvertaisuussuunnitteluvuorokauden varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen asti. Uudistuksella poistettiin myös epäjohtonmukaisuus, jossa esiopetus kuului suunnitteluvuorokauden piiriin, jos sitä järjestettiin oppilaitoksessa, mutta ei kuulunut, jos sitä järjestettiin varhaiskasvatuksen toimipaikassa. Lausunnolla oleva hallituksen esitys palauttaisi voimaan tullessaan tämän epäjohtonmukaisuuden. Useissa kunnissa esiopetusta järjestetään sekä varhaiskasvatuksen toimipaikoissa että oppilaitoksissa. Mikäli esitys toteutetaan, näissä kunnissa syntyy varsin epäselvä ja ristiriitainen tilanne niin lainsäädännössä kuin käytännössä. Ohjeistuksen laatiminen tällaiseen tilanteeseen tulee myös olemaan erittäin haastavaa, kun lainsäädäntöpohjaa olisi vain perusopetuksessa tapahtuvalle yksikkökohtaiselle suunnittelulle.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on kehittänyt menetelmiä yhdenvertaisuussuunnittelun tilanteen kartoittamiseen ja suunnitteluvuorokauden valvomiseen koulutuksen ja kasvatuksen sektorilla. Varhaiskasvatuksen suunnitteluvuorokauden siirtäminen toimipaikoilta järjestäjätasolle luo eron varhaiskasvatuksen ja koulutuksen välille, kun koulutuksen yhdenvertaisuussuunnittelu säilyy oppilaitostasolla. Kun tasa-arvosuunnittelu kuitenkin säilyy toimipaikkatasolla, syntyy varhaiskasvatukseen myös ero eri lainsäädäntöjen ja eri syrjintäperusteisiin liittyvien suunnitelmien välille. Erot suunnitteluvuorokaudessa koulutuksen eri tasoilla ja eri syrjintäperusteilla aiheuttaa sekaannusta koulutuksen kentällä. Erot ja epäjohtonmukaisuudet hankaloittavat myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun tilan seuranta- ja valvontaa.

Varhaiskasvatuksen toimijat puolustavat toimipaikkakohtaisia yhdenvertaisuussuunnitelmia

Hallituksen esityksen luonnoksen lausuntopalaute oli poikkeuksellisen kriittistä. Hallituksen esityksen lausuntopalautteen koosteesta ilmenee, että 94 lausunnonantajasta ainoastaan kahdeksan kannatti hallituksen esitystä. Näistä kahdeksasta muutoksia kannattavasta tahosta yksikään ei toimi varhaiskasvatuksen arjessa, vaan edustavat esimerkiksi kuntatyönantajia tai valtiovarainministeriötä. Oikeusministeriö sivuutti kuntien kuulemisen lakimuutoksesta, jonka pääasialliset vaikutukset kohdistuvat kuntiin. Hallituksen esityksen lausuntopyyntö lähetettiin 143 taholle, mutta sitä ei lähetetty yhteenkään kuntaan. Lausuntopyyntö oli avoimena lausuntopalvelussa 4.7.-6.8.2024 eli alle viisi viikkoa korkeimman kesälomasesongin aikana. Säädösvalmistelun kuulemisoppaan mukaan kirjallisille lausunnoille tulisi varata aikaa kuusi viikkoa ja lomakaudella lausuntoajan tulisi olla pidempi.

Kuntien kuulemisen ongelmista huolimatta kolme kaupunkia – Helsinki, Tampere ja Porvoo – antoivat kirjalliset lausunnot hallituksen esityksen luonnoksesta. Kaikki kolme vastustivat esitettyjä muutoksia.

Yhdenvertaisuussuunnitteluvuorojen siirtämistä yksiköitasolta varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palvelun tarjoajan tasolle perustellaan esityksessä sillä, että se vähentää turhaa byrokratiaa ja vapauttaa varhaiskasvatuksen ammattilaisten aikaa lasten kanssa toimimiseen. Hallituksen esityksestä lausuneet varhaiskasvatuksen järjestäjät näkevät asian toisin. Tampereen kaupunki kirjoittaa lausunnossaan muun muassa seuraavaa: ”Yhdenvertaisuussuunnitelmaa ei laadita lapsiryhmästä irrallisena asiakirjana, vaan suunnitelmaa tehdään joustavasti ryhmän muiden toimintojen lomassa huoltajia ja lapsia osallistaen.” Helsingin kaupunki, jossa yhdenvertaisuussuunnittelua on tehty varhaiskasvatuksen yksiköissä jo vuodesta 2021 asti, toteaa kertyneen kokemuksen perusteella seuraavaa: ”Suunnitelmien kytkeminen arkeen on ollut erittäin onnistunutta, koska ne on laadittu toiminnallisesti ja keskustellen yhdessä henkilöstön, lasten ja huoltajien kesken. Kyse ei ole ollut vain lain mukaisen suunnitelman laatimisesta vaan prosessista, jossa yhteisö itse tunnistaa epäkohtia ja puuttuu niihin. Helsingin kaupunki korostaa, että silloin kun yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinta viedään kauemmaksi yksiköistä, tarvitsee henkilöstö jälleen työaikaa valmiiseen suunnitelmaan perehtymiseen ja sen jalkauttamiseen.”

Kaupunkien lausunnoissa on vahvaa ja perusteltua kritiikkiä esitettyä yhdenvertaisuuslain muutosta kohtaan. Esitetty muutos veisi yhdenvertaisuussuunnittelun irralleen varhaiskasvatuksen arjesta ja tekisi

yhdenvertaisuussuunnitelmasta juuri sellaisen byrokraattisen asiakirjan, jota hallituksen esityksellä on haluttu poistettavaksi. Varhaiskasvatuksen järjestäjät kuvaavat sitä, miten yksikkötasolla henkilökunnan, lasten ja perheiden yhteistyöllä laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma on kiinni varhaiskasvatuksen arjessa. Muutosta varhaiskasvatuksen järjestäjien velvoitteisiin ei tulisi edistää kuulematta varhaiskasvatuksen järjestäjiä. Näin ei tule tehdä varsinkaan tilanteessa, jossa merkittävät varhaiskasvatuksen järjestäjät ovat esittäneet perusteltua kritiikkiä esitettyjä muutoksia kohtaan.

Osana kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2024–2027 yhdenvertaisuusvaltuutettu toteutti syyskuussa 2024 kyselyn varhaiskasvatuksen järjestäjille yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon nykytilasta ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien toimeenpanosta varhaiskasvatuksessa. Kysely lähetettiin kaikkiin Manner-Suomen kuntiin, ja siihen vastasi 143 varhaiskasvatuksen järjestäjää.

Kyselyn alustavat tulokset osoittavat, että valtaosassa varhaiskasvatuksen järjestäjien toimipaikkoja yhdenvertaisuussuunnitelmat on laadittu ennen yhdenvertaisuuslain suunnitelmien laatimisvelvoitetta säädetyn siirtymäajan päättymistä. Kyselyyn vastanneista 143 kunnasta sadassa yhdenvertaisuussuunnitelmat oli laadittu kaikissa varhaiskasvatuksen toimipaikoissa ja yhdeksässä suunnitelmat olivat valmiina osassa toimipaikoista. Lisäksi 29 kunnassa suunnittelutyö oli jo aloitettu. Huomionarvoista on myös se, että yhdenvertaisuussuunnitelma laadittiin lähes aina samanaikaisesti tai yhdistettynä tasa-arvosuunnitelmaan. Valtaosa toimipaikkakohtaiseen suunnitteluvetoisuuteen liittyvästä työstä on jo tehty kyselyyn vastanneissa kunnissa. Lain muuttaminen nyt velvoittaisi varhaiskasvatuksen järjestäjät perehtymään uusiin ohjeisiin ja laatimaan muutetun lainsäädännön mukaisen uuden yhdenvertaisuussuunnitelman. Hallituksen esityksen mukaan uuden suunnitelman tulee olla laadittuna vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Jo laadittujen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien päivitys tapahtuisi pääsääntöisesti kahden tai kolmen vuoden kuluttua. Hallituksen esitys siis lisäisi varhaiskasvatuksen järjestäjien työmäärää. Järjestäjätasolla tehtävässä yhdenvertaisuussuunnittelussa, toisin kuin toimipaikoissa, työ tehtäisiin irrallaan lasten kanssa tehtävästä työstä.

Varhaiskasvatuksen järjestäjien suhtautuminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmavelvoitteisiin vaikuttaa vastausten perusteella pääosin myönteiseltä. Vastauksista on pääteltävissä, että yhdenvertaisuus- ja tasa-

arvosuunnitelmien laatimisen nähdään mahdollistavan toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen.

Varhaiskasvatuksen järjestäjät pitivät tärkeänä erityisesti yksiköiden henkilöstön riittävää osaamista suunnitelmien käytännön toimeenpanossa sekä aikaa ja mahdollisuuksia yhteiseen keskusteluun. Näitä keskusteluja käydään osana varhaiskasvatuksen arkea, ei siitä irrallaan.

Toimipaikkakohtaisen suunnitteluvuorituksen poistaminen ei tuo säästöjä

Hallituksen esityksen mukaan toimipaikkakohtaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimista varten kuntien valtionosuuksia korotettiin 125 000 eurolla. Koska varhaiskasvatuksen järjestäjiä on ohjeistettu laatimaan suunnitelmat yhdessä, yhdenvertaisuussuunnitteluvuorituksen poistaminen ei juurikaan vähennä työmäärää, vaan pudottaa vain osan syrjintäperusteista pois toimipaikan tilannekuvasta ja toimenpiteistä. Hallituksen esityksessä arvioitu säästö - kolmasosa suunnittelukustannuksista - on yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemyksen mukaan suurempi kuin todellinen säästö. Näinkin laskettuna vuotuiseksi säästöksi valtionosuuksiin saadaan ainoastaan 43 904 euroa vuodessa. Säästössä ei ole kuitenkaan lainkaan huomioitu sitä, että lakimuutos vaatisi jo laadittujen ohjeistuksien ja koulutusten päivittämistä. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on voimassa olevan lainsäädännön nojalla velvollisuus huolehtia siitä, että sen toimipaikoissa on yhdenvertaisuussuunnitelmat. Tämän velvoitteen noudattaminen vaatii myös kuntatason ohjeistusta. Lakimuutos pakottaa laatimaan uusia ohjeistuksia ja käytäntöjä myös jokaisessa kunnassa. Valtiontalouteen tulevat säästöt jäänevät pienemmiksi kuin mitä lain muutoksen laatimisen, lausuntokierrosten ja toimeenpanon kustannukset ovat. Lisäksi on otettava huomioon paljon merkittävämmät yhteiskunnalle aiheutuvat välilliset kustannukset, joita syntyy pidemmällä aikavälillä, jos lapsuudessa koettu syrjivä kohtelu aiheuttaa kokemuksen yhteiskunnan ulkopuolisuudesta. Tämä voi näkyä myöhemmin esimerkiksi mahdollisina terveysongelmina tai syrjäytymisenä.

Täydennys varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palvelun tarjoajan yhdenvertaisuussuunnitteluvuoritukseen

Yhdenvertaisuusvaltuutettu, samoin kuin esitysluonnoksesta lausuneet varhaiskasvatuksen toimijat, vastustaa esitettyjä muutoksia

yhdenvertaisuussuunnitteluvuoteeseen varhaiskasvatuksessa. Mikäli muutosta kuitenkin edistetään, yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että laissa tulee säilyttää velvoite laatia yhdenvertaisuussuunnitelmat yhteistyössä henkilöstön kanssa ja että lapsille ja heidän huoltajilleen on jatkossakin varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.

Lopuksi

Hallituksen esitys yhdenvertaisuuslain muuttamiseksi niin, että yhdenvertaisuussuunnitteluvuote siirrettäisiin toimipaikkatasolta varhaiskasvatuksen järjestäjän tai palvelun tuottajan tasolle ei edistä yhdenvertaisuuden toteutumista, vaan pikemmin altistaa lapsia syrjinnälle. Hallitusohjelmassa ei ole kirjausta yhdenvertaisuussuunnitteluvuoteen muuttamisesta varhaiskasvatuksessa. Hallituksen esitys perustuu kirjaukseen kuntien tehtävien karsimisesta. Hallituksen esitys kuitenkin lisää kuntien tehtäviä lyhyellä aikavälillä eikä todennäköisesti tule vähentämään niitä edes pitkällä aikavälillä. Esitys on perustuslain ja yhdenvertaisuuslain tavoitteiden, hallitusohjelman, kansallisen lapsistrategian sekä hallituksen rasismin vastaisen toimintaohjelman vastainen. Esiitetty muutos ei myöskään tuo säästöjä valtiontalouteen. Näillä perusteilla yhdenvertaisuusvaltuutettu vastustaa esitettyä muutosta yhdenvertaisuuslakiin.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman

Erityisasiantuntija Matti Jutila